

Gönderim Tarihi: 31.01.2023

Kabul Tarihi: 19.04.2023

SURİYELİ GÖÇMEN İŞÇİLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER¹

Factors Affecting the Occupational Health and Safety of Syrian Migrant
Workers

Ozan YILDIRIM

Öğretmen; MEB

325ozan@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5030-2475

Mustafa Kemal ALTUNOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi; Kafkas Üniversitesi

Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü

mkaltun@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-6906-3403

Selda GEYİK YILDIRIM

Dr. Öğr. Üyesi; Kafkas Üniversitesi

Kağızman MYO

seldagykyldrm@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-4277-6048

Çalışmanın Türü: Araştırma

Öz

Bu çalışma Türkiye'deki Suriyeli göçmen işçilerin iş sağlığı ve güvenliğini incelemektedir. Temel amaç, Suriyeli göçmen işçilerin iş sağlığı ve güvenliğini etkileyen faktörlerin neler olduğunu tespit etmektir. Çalışmada nitel veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi ile toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde Maxqda 2020 analiz programı kullanılmıştır. Çalışmada 31 adet (4 adet üst kod ve 27 adet alt kod) içeriksel başlık/alt başlıkta kodlama yapılmıştır. Çalışmadaki kodlamalar Suriyeli göçmen işçilerin göç determinizmi, Suriyeli göçmen işçi cemaatlerinin inşası ve Suriyeli göçmen işçilerin çalışma yaşamı parametreleri olarak kategorize edilmiştir. Kategoriler de Suriyeli göçmen işçiliğinin yerel ve evrensel görünüşleri ve Suriyeli göçmen işçilerin tekrarlayan çalışma deneyimleri olarak temalaştırılmış ve yorumlanmıştır. Çalışmanın bulgularına göre kayıt dışı çalışma, emek sömürüsü, düşük ücret, uzun mesai saatleri, geçicilik, belirsizlik, güvencesizlik, toplumsal önyargılar, ayrımcılık, yoksulluk, izole yaşam ve dışlanma Suriyeli göçmen işçilerin en sık karşılaştıkları temel sorunlardır. Suriyeli göçmenlerin iş sağlığı ve güvenliğini tehdit eden en önemli faktörler ise sosyal ve psikolojik boyutlarda yaşanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli, Göçmen İşçiler, İş Sağlığı ve Güvenliği, Maxqda.

Abstract

This study examines the occupational health and safety of Syrian migrant workers in Turkey. The main purpose is to determine the factors affecting occupational health and

¹ Bu çalışma Mustafa Kemal ALTUNOĞLU danışmanlığında hazırlanan, Ozan YILDIRIM'ın "Türkiye'deki Suriyeli Göçmen İşçilerin İş Sağlığı ve Güvenliği" adlı yüksek lisans tez çalışmasının verilerinden yararlanarak hazırlanmıştır.

safety of Syrian migrant workers. The study is based on the qualitative research method. The data collected by document review, one of the qualitative data collection methods, were analyzed by content analysis. Maxqda 2020 analysis software was used for content analysis. In the study, 31 (4 upper codes and 27 lower codes) contextual, have been coded. The codings in the study are categorized as the migration determinism of Syrian migrant workers, the construction of Syrian migrant worker communities, and the working life parameters of migrant workers. The categories were also themed and interpreted as local and universal aspects of Syrian migrant labor and repetitive work experiences of Syrian migrant workers. According to the findings of the study, informal work, exploitation of labor, low wages, long working hours, temporariness, uncertainty, insecurity, social prejudices, discrimination, poverty, isolated life and exclusion of Syrian migrant workers are the most common problems encountered. The most important factors that threaten the occupational health and safety of Syrian immigrants are experienced in social and psychological dimensions.

Keywords: Syrian, Migrant Workers, Occupational Health and Safety, Maxqda

1. GİRİŞ

Çağımızın temel dinamik ve nitelikleri ile şekillenen uluslararası göçlerin etki alanını genişlettiği ve çeşitlendirdiği ülkelerden biri de Türkiye'dir. Türkiye'de bulunan Suriyeliler gelecek yıllarda Türk toplum yapısının ekonomik boyutundan hukuki boyutuna, kültürel boyutundan sosyal boyutuna kadar oldukça geniş bir alanda daha yoğun olarak çoklu etkiler ve tartışmalı konular ortaya çıkaracaktır. Bu alanların başında da Suriyeli işçiler konusu gelmektedir. Suriyeli işçilerin Türkiye'nin ekonomik yapısına katkı mı yoksa külfet mi olacağı konusu da tartışmalı temel başlıklardan birisidir.

Göç, günümüze ilişkin ya da son yıllarda ortaya çıkmış yeni bir olgu değildir. Fakat hem nedenleri hem de sonuçları açısından küresel bir olgu haline dönüşmüştür (Adamson, 2009:11). Rönesans, tarım devrimi ve sanayi devrimi gibi değişimler uluslararası göçün büyümesine katkıda bulunan bazı önemli faktörlerdir (Wickramasinghe ve Wimalaratana, 2016:13). Uluslararası göçün büyümesine en önemli etkiyi yapan grup ise göçmen işçiler olmuştur. Göçmen işçiler aynı zamanda göç etme eylemi sonrası en fazla güçlüklerle karşılaşan nüfustur.

Dünyadaki göçmen işçi sayısını kesin olarak belirlemek zordur. Ancak, uluslararası işgücü göçünün önemli ölçüde büyüdüğü açıktır (Vittin-Balima, 2004:7). Soğuk Savaş'ın sona ermesinden bu yana mülteci akışları, sığınmacılar, ülke içinde yerinden edilme ve diğer nedenlerden kaynaklı yerinden edilmeler de dahil olmak üzere zorunlu göçün hacmi ve siyasi önemi giderek artmıştır. Bu durum aynı zamanda mevcut küresel sosyal dönüşüm süreçleriyle de yakından bağlantılıdır. Bir yanı sıra da zorunlu göçler ve bu konularda yapılan çalışmalar ekonomik göçlerle bağlantılıdır,

ancak her birinin kendine özgü araştırma konuları, metodolojik ve kavramsal sorunları vardır (Castles, 2003:14).

Uluslararası göç hareketliliklerinde göçmen işçiler önemli bir orana sahiptir. 272 milyon olarak belirtilen uluslararası göçmenlerin 164 milyonu göçmen işçilerden oluşmaktadır (IOM, 2020). Diğer taraftan göçmen işçilerin yüksek oranlardaki hareketliliklerine karşın çalışma koşulları açısından en olumsuz koşullara sahip bireyler olarak listenin ilk sıralarında yer almaktadırlar. Özellikle iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin göçmen işçilerin haklarının sağlanmasında bir takım zorluklar bulunmaktadır (Moyce ve Schenker, 2018:352).

2021 yılı verilerine göre 129 ülke yaklaşık 6,8 milyon Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye ise Suriyeli mültecilerin yarısından fazlasını ağırlamaya devam ediyor. Lübnan (851.700) ve Ürdün (668.300) ise Suriyeli mültecilerin yoğun olduğu diğer ülkelerdir (UNHCR, 2021). Suriyeli mültecilere en fazla sayıda ev sahipliği yapan bu topluluklarda çeşitli derecelerde giderek artan bir hoşnutsuzluk var. Kamuoyunun söylemi de giderek kötüleşiyor, yabancı düşmanlığı eğilimleri ve ayrımcılık söylemlerinin artıyor. Mültecilerin ekonomi ve altyapı üzerinde bir yük olduğuna dair artan söylemler de söz konusudur (İçduygu ve Nimer, 2019:9). Erdoğan'ın (2020) Suriyeliler Barometresi 2019 araştırmasının bulgularına göre "Suriyelilerin Suriye'ye dönme konusundaki kararlılıkları hızla azalmaktadır". Geri dönüş olasılıklarının azalması Suriyeliler konusunun Türkiye'de ilerleyen zamanlarda işgücü başta olmak üzere ve diğer alanlarda pek çok tartışmayı beraberinde getireceğine işaret etmektedir.

Uluslararası göç türlerinin hangi çeşidi olursa olsun uluslararası göç günümüz dünyasının en önemli ve en dinamik olgularından bir tanesidir, olmaya da devam edecektir. Her geçen gün hareketliliğin ölçeği ve etki alanı giderek artmakta yerel ve küresel ölçekli çeşitli sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Türkiye de bu hareketliliğin önemli coğrafyalarından bir tanesidir. Özellikle Suriyelilerin sayısı göz önünde bulundurulduğunda "göçmen işçiler" özelinde de hacmi ve önemi artan ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye'de bulunan Suriyelilerin sosyal, ekonomik, politik, demografik ve kültürel etkileri ise ilerleyen yıllarda ve "göçmen işçiler" özelinde daha da belirgin hale gelecektir.

Suriyelilerin entegrasyonları üzerine yapılan bazı çalışmaların bulgularına göre Suriyeliler ile Türkler arasındaki sosyal köprüler oldukça zayıftır. Sosyal ilişkiler yalnızca ev sahipleri ile sınırlı kalmıştır. Türklerin

yoğun olduğu sosyal ortamlara katılım, Türklerle arkadaşlık yapma ya da komşuluk ilişkileri oldukça sınırlıdır. İlerleyen zamanlarda Suriyelilerle Türkler arasındaki sosyal kopukluk özellikle Suriyeli nüfusun yoğun olduğu kentlerde giderek artacaktır. Bununla birlikte Suriyelilere yönelik kutuplaşan yaklaşımlar ekonomik konularda daha fazla tartışma alanı bulacaktır (Geyik-Yıldırım 2020; Geyik-Yıldırım Dinler,2021).

Türkiye’de bulunan Suriyeli göçmen işçilere yönelik algılamalar iki kutupludur. Bir tarafta Suriyelilerin Türk ekonomisine katkıda bulunduğuna ilişkin söylem ve araştırma sonuçları yer almaktadır. Diğer tarafta Suriyelilerin yerel halk nezdinde “ekonomik yük” olarak algılandığı ve giderek artan bir “memnuniyetsizliğin” olduğu söylemler ve araştırma sonuçları yer almaktadır. Sayıları milyonlara ulaşmış Suriyeliler göçmen işçiliğinin hem yerel hem de evrensel görünümü ile Türk iş piyasasında da karşılaşmaktadırlar. Göç olgusunun en karmaşık özelliği de budur: Göç çoklu aktörleri ile çoklu nedenler, kaynaklar ve neticelere sahiptir.

Suriyeli göçmen işçilerin yaşadıkları iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin resmi veriler bulunmamaktadır. Ancak bazı çalışmalarda geçen istatistikler mevcuttur. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi’nin verilerine çoğu Suriyeli olmak üzere 2013 yılında 22, 2014 yılında 53, 2015 yılında 67, 2016 yılında 96, 2017 yılında 88, 2018 yılında 110, 2019 yılında 112, 2020’nin ilk beş ayında da 14 göçmen iş kazalarında yaşamını kaybetmiştir (TMMOB,2020:93).

Bu çalışmanın temel konusu Suriyeli göçmen işçilerin iş sağlığı ve güvenliğidir. Göçmen işçiler hem Türkiye’de hem de dünya genelinde sayıları giderek artan ve ülke ekonomilerinde uzun süredir yer alan güncel ve tartışmalı sosyal olgulardan biridir. Diğer taraftan literatürde, özellikle de Türkiye’de Suriyeli göçmen işçilerin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin durum analizleri ise yeterli düzeyde değildir. Bu çalışma bu türden bir boşluğa katkı sunmak amacıyla hazırlandı. Çalışmanın ortaya çıkardığı temel sonuç ise Suriyeli göçmenlerin iş sağlığı ve güvenliğini tehdit eden en önemli unsurların sosyal ve psikolojik boyutlarda yaşandığıdır. Bu boyutların yaratacağı sosyal ve psikolojik tahribatların Suriyeli göçmenlerin iş sağlığı ve güvenliğini tehdit eden diğer risklere karşı zemin hazırlayacağı öngörülmektedir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Göçmenlerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki ortak bulgu ve genel vurgular göçmen işçilerin yerli işçilere kıyasla sosyal, ekonomik, psikolojik ve hukuki açıdan daha kötü koşullara sahip olduğudur (Akyıldız

vd., 2020; Caro, 2020; Civan, 2017; Daniş, 2016; Dedeoğlu, 2018; Hargreaves vd. 2019; Wadsworth ve Walters, 2019, 2019; Liebman vd. 2013; Moyce ve Schenker, 2018; Mutlu vd., 2018; Şen ve Tunç, 2017).

Akyıldız vd. (2020) çeşitli veritabanlarını inceleyerek yaptıkları kapsam incelemesi çalışmalarında iş sağlığı ve güvenliği (İSG) açısından göçmen işçilerin yerli işçilerden farklılıklarını ortaya koymuşlardır. Çalışmanın sonuçlarına göre göçmenlerin ayrımcılığa maruz kalma, daha düşük vasıflı işlerde çalışma, mesleki risklere maruz kalma ve yaralanma oranları daha yüksektir. Ayrıca ücretlerini alabilmede sıkıntılar yaşamakta, sağlık koşulları açısından da yerlilere kıyasla daha kötü durumdadırlar. Hargreaves vd. (2019) göçmen işçilerin iş sağlığı sonuçlarına ilişkin yaptıkları meta-analiz çalışmalarında en büyük uluslararası göçmen grubunu içerisinde yer alan göçmen işçilerin yüksek oranda yaralanma ve hastalanma riski altında olduklarını, tehlikeli ve sömürücü ortamlarda çalıştıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca göçmen işçilerin iş sağlığı sonuçları hakkında çok az verinin bulunduğunu ifade etmişlerdir. Yaptıkları araştırmanın sonuçlarına göre uluslararası göçmen işçilerin %47'sinin mesleki hastalıkları vardır ve göçmen işçilerin %22'si ise iş kazası yaşadıklarını bildirmiştir.

Moyce ve Schenker'a (2018) göre göçmen işçiler daha az ücretle ve daha uzun saatler çalışmaktadır. Ayrıca göçmen olmayanlara göre daha kötü koşullarda çalışmakta ve genellikle insan hakları ihlallerine, tacize, insan kaçakçılığına ve şiddete maruz kalmaktadırlar. Mesleki ölümler ve yaralanmalarda da göçmen işçiler, yerlilere kıyasla daha yüksek risk altındadırlar. Liebman vd. (2013) "Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık Sektöründe İş Sağlığı Politikası ve Göçmen İşçiler" adlı çalışmalarında ABD'deki politika ve uygulamalara vurgu yaparak işçi göçü ile büyüyen tarım, ormancılık ve balıkçılık sektöründe düzenleyici korumaların diğer endüstriyel sektörlerden daha zayıf olduğunu ve mevcut düzenlemelerin uygulanmasının yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Wadsworth ve Walter (2019) göçmen işçilerin çoğunluğu üç "D" (dangerous, dirty, demeaning/ kirli, tehlikeli ve küçümseyici) olarak nitelendirilen işlerde istihdam edilmektedir. Göçmen işçiler genellikle tarım, inşaat ve ev işleri gibi sektörlerde çalışmakta, daha kötü güvenlik ve sağlık durumu ile karşı karşıya gelmektedirler ve genellikle düzgün çalışma koşullarından da yoksundurlar.

Dedeoğlu'nun (2018) Türkiye'de yapılmış ilk araştırmalardan biri olma özelliği taşıyan, tarımda çalışan göçmen işçiler üzerine 2015 ve 2016 yılları arasında yaptığı araştırmasının sonuçlarına göre özellikle Suriyeliler,

yoksulluğun doğal döngüsünde bir kırılma yaratmakta ve emek arzını arttırmaktadırlar. Ayrıca Dedeoğlu'nun ifadesiyle göçmen işçiler arasında "yoksulluk nöbetinden yoksulların rekabetine" şeklinde bir süreç de yaşanmaktadır. Araştırmanın verilerine göre Türkiye'de tarımda çalışan önemli sayıda göçmen işçi vardır. Göçmen işçiler arasında yer alan gruplardan biri olan Suriyelilerin tarım sektöründe çalışması ücret seviyesinin sabitlenmesine de neden olmuştur.

Mutlu vd. (2018) İstanbul tekstil sektörü örneğinde, Suriyeli göçmen işçilerin durumlarını inceledikleri çalışmalarında Suriyeli işçilerin Türk işçilerden farklılaştıklarını ortaya koymuşlardır. Bu farklılık özellikle ücretler söz konusu olduğunda daha da belirginleşmektedir. Çalışmanın sonuçlarına göre Suriyeli işçiler sektördeki vasıfsız, esnek ve ucuz iş gücü ihtiyacını karşılamaktadırlar. Danış (2016) ise İstanbul'daki hazır giyim imalatındaki işgücü hiyerarşisinde göçmenlerin en alta yer bulabildiklerine ve kayıt dışı çalışmanın yaygın olduğu bu sektörlerdeki güvencesizleşme ve eğretilişmeye dikkat çekmiştir. Bu konuda yerel sendikaların göçmen işçilerin hakları konusundaki önemini vurgulayan Danış'a (2016) göre çalışma izinleri bulunsa da Suriyeliler Türk işçiler gibi kayıt dışı çalışmaya devam etmek zorunda kalacaklardır.

Civan'a (2017) göre Türkiye'de bulunan Suriyeliler sağlık ve güvenlik risklerinin olduğu alanlarda çalışmaktadır. Diğer taraftan dil problemi göçmen işçilere özgü risk faktörleri de ortaya çıkarmaktadır. Bir diğer risk faktörü de göçmen işçilerin geçici işlerdeki istihdamıdır. "Göçmen işçiler, daha tehlikeli, eğitimlerin nadiren yapıldığı ve geleceğe yönelik kariyer planlarının yapılmasının uygun olmadığı işlerde çalıştırılmaktadır". Şen ve Tunç'a (2017) göre göçmenler tehlike düzeyi yüksek işlerde ve sektörlerde daha fazla yer almakta; iş kazaları ve meslek hastalıkları açısından da yüksek risk altında bulunmaktadır. Geçirdikleri iş kazalarını da bildirmemektedirler. Gece, hafta sonları, vardiyalı çalışma durumları daha fazladır. Bu nedenle daha sık kazalara maruz kalmaktadırlar. Bir diğer sorun ise dildir. İş sağlığı ve güvenliği risklerine ilişkin uyarı levhalarının genelde Türkçe olması göçmenler açısından diğer zorlukları da beraberinde getirmektedir.

Türkiye'deki Suriyelilere ilişkin bazı çalışmalar mevcut olsa da Suriyelilerin işgücü piyasa performansı konusunda detaylı bilgilerin bulunmadığını vurgulayan Caro, "Türk İşgücü Piyasasında Suriyeli Mülteciler (2020)" adlı raporunda yüksek sayıdaki genç Suriyelinin, mültecilerin yoğun olduğu bölgelerdeki işgücü piyasalarını kalabalıklaştıracığı öngörüsünde bulunmaktadır. Caro'ya göre "geçmişten

beri yüksek kayıt dışı oranları görülen ticaret, inşaat ve imalat gibi sektörler Suriyeli işgücünün temel alıcıları haline gelmiştir. Toplamda, bu üç sektörde Suriyeli işçilerin %79,1'i çalışmaktadır. Tekstil, giyim, deri ve ayakkabı sektörleri neredeyse üç Suriyeliden birine iş sunmaktadır”.

3. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Bu çalışmanın temel problemi Türkiye’deki Suriyelilerin göçmen işçi statülerinin onların iş sağlığı ve güvenliğini nasıl etkilediğidir? Bu temel problem ile birlikte bazı alt problemlere de yanıt aranmıştır. Bunlar; Suriyeli göçmen işçilerin çalışma koşulları nasıldır? Suriyeli göçmen işçilerin yerli işçilerle olan mevcut farklılıkları nelerdir? Suriyeli göçmen işçilerin istihdam biçimleri nasıldır? Suriyeli göçmen işçilerin en yoğun çalıştığı sektörler hangileridir? Suriyeli göçmen işçilerin iş sağlığı ve güvenliğini etkileyen temel unsurlar nelerdir?

Suriyeli göçmen işçiler konusu Türkiye’yi gelecek yıllarda en fazla meşgul edecek önemli konu başlıklarından biri olacaktır. Bu nedenle yukarıda ortaya konulan temel araştırma problemi çerçevesinde yanıtlarını arayacağımız sorulara ilişkin araştırma neticesinde elde edilen bulguların ülke gündemini meşgul eden bu güncel konuya katkı sunacağı düşünülmektedir.

4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın temel amacı Türkiye’deki Suriyeli göçmen işçilerin iş sağlığı ve güvenliğinin mevcut durumunu; iş sağlığı ve güvenliğini etkileyen temel unsurların neler olduğunu tespit etmektir. Bu alandaki boşlukların tespitine bilimsel destek sağlayarak ülkenin makro düzeydeki göç politikalarına mikro boyutta da göçmenlik durumlarına katkı sağlamak da çalışmanın diğer alt amaçları arasındadır.

5. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ

Çalışmada olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme tercih edilmiştir. Çalışmanın örnekleme 35 adet Türkçe bilimsel makale dahil edilmiştir². İlgili bilimsel makaleler Google akademik arama motorundan taranarak elenmiştir.

6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışma nitel araştırma yöntemine dayanmaktadır. Nitel veri

² Taranan makaleler içerisinde açık erişimi olan, araştırma taramalarının yapıldığı tarihler aralığında ulaşılabilen ve kodlama sistemine uygun makaleler çalışma kapsamına alınmıştır.

toplama yöntemlerinden doküman incelemesi ile toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Doküman incelemesi, hangi olguların araştırılması hedeflenmiş ise, onlar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesidir. Hangi dokümanların önemli olduğu ve veri kaynağı olarak kullanabileceği konusunda araştırma problemi belirleyici olmaktadır. Doküman incelemesi tek başına tercih edilebilen bir araştırma yöntemi de olabilir ya da ek bilgi kaynağı olarak da tercih edilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013:217).

Doküman inceleme ile Google akademik arama motorundan ilgili konu hakkındaki Türkçe bilimsel makaleler toplanmıştır. Google akademikte yer alan makalelerin inceleme işlemleri Mayıs-Haziran 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Günlük olarak ortalama 50 makale incelemekten geçmiştir. “Suriyeli göçmen işçiler” ve “Suriyeli işçiler” özelinde herhangi bir yıl kısıtlaması olmaksızın bu kapsamdaki bütün makaleler taranmıştır³. İlgili tarihler esnasındaki taramalarda Suriyeli göçmen işçiler konusunda 5350; Suriyeli işçiler konusunda 3980 adet çalışma sıralanmıştır⁴. Taranan makalelerden ilk olarak 52 tanesi, bunların da detaylı incelemeleri sonrasında 35 tanesi araştırmaya dahil edilmek üzere seçilmiştir. 35 makale içerik analizi ile Temmuz- Ağustos 2021 tarihleri arasında Maxqda 2020 analiz programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Çalışmanın analizi gerçekleştirilirken sırasıyla dört aşama takip edilmiştir: Verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve son olarak bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır. (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Çalışmada 31 adet (4 adet üst kod ve 27 adet alt kod) içeriksel⁵ olmak üzere toplamda 40 adet başlık/alt başlıkta kodlama yapılmıştır. Yapılan biçimsel kodlamalar şu şekildedir; yazarlar, makale adı, yayıncı, araştırmanın türü, araştırmanın tekniği, katılımcılar ve katılımcı sayıları, yayın yılı, araştırmanın yeri ve çalıştıkları sektörler.

³ Bilimsel makaleler dışında yer alan tezler, raporlar ve kitaplar kapsam dışında bırakılmıştır.

⁴ Bu sayı içerisinde yer alan çalışmalarda göçmen işçiler konusunun dışında yer alan ya da Suriyelileri kapsamayan çalışmalarda taramalarda otomatik olarak gösterilmiştir.

⁵ İçeriksel kodlamalarda, kodlamalar esnasında makalelerde geçen ilgili her bir kod işlenmiş ancak analiz sürecinde ortak unsurlar ifade edilmiştir. Kodlar analiz ve yorum aşamasında ortak kavramlar üzerinden gidilerek kısaltılmıştır. Tekrarlayan kodlarda da benzer bir süreç izlenmiştir.

4 adet üst kod ve 27 adet alt kod olmak üzere toplamda 31 adet olan içeriksel kodlamalar şu şekildedir;

Üst kod: Çalışanların Niteliği; Alt kodları: Vasıflı, vasıfsız

Üst kod: İş Güvenliği Riskleri; Alt kodları: Sosyal, psikolojik, biyolojik, kimyasal, fiziksel

Üst kod: İş Sağlığı Riskleri; Alt kodları: Sosyal, fiziksel, ruhsal

Üst kod: Çalışma Koşulları; Alt kodları: Çalışma durumlarına ilişkin genel tablo (dezavantajlar ve avantajlar); İş Güvencesi: Kayıtlı ve kayıt Dışı; İstihdam Biçimi: Geçici/dönemlik, yarı zamanlı, tam zamanlı; Çalışma Süresi: 45 saat üstü, 45 saat ve altı; Ücret: Yüksek ücret, yasal ücret, düşük ücret.

Çalışanların niteliği adlı üst kod ve alt kodları “Suriyeli göçmen işçilerin göç determinizmi” olarak kategorize edilmiştir. İş sağlığı ve güvenliği adlı üst kodlar ve alt kodları “Suriyeli göçmen işçi cemaatlerinin inşası” olarak kategorize edilmiştir. Çalışma koşulları adlı üst kod ve alt kodları “göçmen işçilerin çalışma yaşamı parametreleri” olarak kategorize edilmiştir. “Suriyeli göçmen işçilerin göç determinizmi” “Suriyeli göçmen işçi cemaatlerinin inşası” “Suriyeli göçmen işçilerin çalışma yaşamı parametreleri” adlı kategoriler de “Suriyeli göçmen işçiliğin yerel ve evrensel görünümüleri” ve “Suriyeli göçmen işçilerin tekrarlayan çalışma deneyimleri” olarak temalaştırılmıştır.

Tablo 1. Çalışmaya Dahil Edilen Makalelerin Yazarları

No	Yazarlar
1	Pedriye Mutlu, Kıvanç Yiğit Mısırlı, Mustafa Kahveci, Ayla Ezgi Akyol, Ertan Erol, İpek Gütmüşcan, Ezgi Pınar, Cemal Salman
2	İhsan Çetin
3	Ahmet Murat Özkan, Ali Oğuz Bayrakçıl
4	Aziz İlğazi
5	Emre Eren Korkmaz
6	Mehtap Kutlu
7	Mustafa Şen, Yusuf Erdem Tunç
8	Zeliha Güler
9	İsmail Hakkı İşcan, Mesut Çakır
10	Nur Birinci Gemici
11	Kuvvet Lordoğlu, Mustafa Aslan
12	Lamiha Öztürk, Esin Dicle Timuçin
13	Helga Rittersberger -Tılıç, Sevil Bal
14	Melda Yaman
15	Mustafa Kahveci
16	Muzaffer Koç, İbrahim Görücü, Nihat Akbiyık
17	Bekir Kocadaş
18	Hasan Hüseyin Aygül, Emine Merve Kaba

19	Saniye Dedeoğlu
20	Aslı Şahankaya Adar
21	Ayşe Cebeci, Emine Çelik
22	Bilge Çoban
23	Canan Öykü Dönmez Kara
24	Cenk Saraçoğlu, Daniele Belanger
25	Feray Artar
26	Ozan Ağlargoöz, Şehmus Yardımcı
27	Verda Canbey Özgüler
28	Sezgi Akbaş, Çağla Ünlütürk Ulutaş
29	Cengiz Akyıldız, İsmail Ekmekçi, Hüseyin Başlıgil
30	Sidar Çınar
31	Çiğdem Şahin
32	Didem Daniş
33	Fahriye Yonca Ayas, Dilek Aslan
34	Çisel Ekiz Gökmen
35	Fatih Özkarslı

Tablo 2. Çalışmaya Dahil Edilen Makaleler

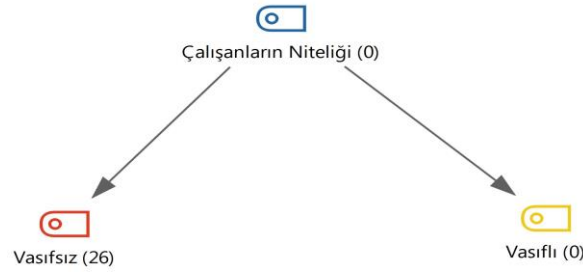
No	Makale Adı
1	Suriyeli Göçmen İşçilerin İstanbul Ölçeğinde Tekstil Sektörü Emek Piyasasına Eklemlenmeleri ve Etkileri
2	Suriyeli Mültecilerin İşgücüne Katılımları ve Entegrasyon: Adana-Mersin Örneği
3	Çalışma Yaşamında Sığınmacılar: Türk İşçilerin Sığınmacı İş Arkadaşlarına Yönelik Tutumu Üzerine Bir Alan Araştırması
4	Suriyeli Sığınmacıların Emek Piyasasına Etkileri, Gaziantep ve Şanlıurfa Örneği
5	Türkiye’de Tekstil Sanayisinin Sosyal Taraflarının Mülteci İşçilerin İstihdamına Bakışı
6	Türkiye’deki Suriyeli Mültecilerin İşgücü Piyasasına ve İstihdama Etkileri: Gaziantep- Adıyaman- Kilis Örneği
7	Türkiye’de Çalışma Yaşamında Özel Grupların İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Değerlendirilmesi
8	Özel Politika Gerektiren Grupların İş Yaşamındaki Sağlık ve Güvenlik Riskleri İle Kontrol Tedbirleri
9	Türkiye’deki Sığınmacı ve Mültecilerin Türk İşgücü Piyasasına Etkisi: Bir Saha Araştırması
10	Çalışma Hayatında Dezavantajlı Bir Grup: Göçmenler
11	En Fazla Suriyeli Göçmen Alan Beş Kentin Emek Piyasalarında Değişimi: 2011-2014
12	Emek Piyasası ve Ekonomik Dışlanma: Adıyaman İlinde Suriyeli Göçmenler Örneği
13	Türkiye Emek Piyasasında Mülteciler/Göçmenler: Görünmeyen Emek ve Görünen Politika Üzerine Bir Değerlendirme
14	Suriyeli Kadın “Mültecilerin” Emek ve İstihdam Koşulları
15	Misafirlikten İkinci Sınıf İşçiliğe: Türkiyeli ve Suriyeli İşçiler Arasında Ücret Ayrımcılığı
16	Suriyeli Sığınmacılar ve İstihdam Problemleri
17	Suriyeli Sığınmacılar ve Çalışma Hayatı: Sorunlar, Tespitler ve Öneriler
18	Suriyeli Kadınların İşgücüne Katılımı ve Deneyimleri (İstanbul-Sultanbeyli Örneği)
19	Tarimsal Üretimde Göçmen İşçiler: Yoksulluk Nöbetinden Yoksulların Rekabetine
20	Türkiye’de Yeni Prekarya Suriyeli İşgücü mü?
21	Kapitalist Üretim İlişkilerinde Suriyeli Sığınmacıların Rolü: Şanlıurfa Örneği
22	Türkiye’de İşsizlik Profili Bağlamında Suriyeli Gençlerin İstanbul İşgücü Piyasasına Katılım Sorunları
23	Türkiye’de Yabancıların Çalışma Hakkı: Suriyelilerin İşgücü Piyasasındaki Durumu
24	Türkiye’deki Suriyeli Mülteci İşçileri Konumlandırmak: Mekânsal Ayar, Sermaye ve Devlet
25	Medyada Sınıfsal Temsil Mücadelesi: Suriyeli Mülteciler “Yardıma Muhtaç” “Ucuz Emek” mi?
26	Uluslararası Düzensiz Göç ve Çalışma Hayatı: Şanlıurfa İlindeki Suriyeli Göçmenlerin Durumu

27	Kitlesele Göçlerin Emek Piyasalarına Etkisi: Türkiye'deki Suriyeliler
28	Küresel Fabrika Kentinin Görünmeyen İşçileri: Denizli İşgücü Piyasasında Suriyeli Göçmenler
29	Göçmen İşçilerin İSG Faktörlerinin İncelenmesi, Sonuçlar Üzerinde Tartışma ve Öneriler: Kapsam Belirleme Derlemesi
30	İnşaat İşgücü Piyasasında Yeni Aktörler ve Yeni Çatışmalar: Türkiyeli İşçilerin Gözünden Suriyeli İnşaat İşçileri
31	Türkiye'de Kadın Göçmen İşçilerin Durumunun 'Emek-Sermaye Çatışmasında' Yeniden Değerlendirilmesi
32	Konfeksiyon Sektöründe Küresel Bağlantılar: Göçmen İşçiler, Sendikalar ve Küresel Çalışma Örgütleri
33	Toplum Sağlığı ve Etik Perspektifleriyle Türkiye'de Suriye'den Gelen Çalışanlara İlişkin Durum Analizi
34	Turizm Sektöründe Göçmen Emegi: Nitelikli Emek mi? Ucuz Emek mi?
35	Mardin'de Enformel İstihdamda Çalışan Suriyeli Göçmenler

7. ÇALIŞMANIN BULGULARI

7.1. İçeriksel Kodlamalar

7.1.1. Suriyeli Göçmen İşçilerin Göç Determinizmi

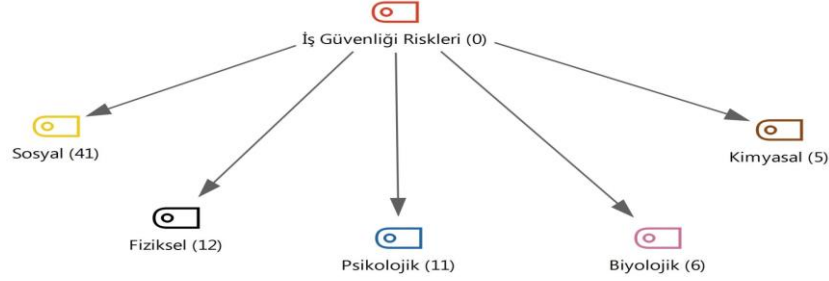

Şekil 1. Çalışanların Niteliği

Çalışanların niteliğinin alt kodları Suriyeli göçmen işçilerin göç determinizmi olarak kategorize edilmiştir. Göç determinizminden kasıt şudur: göç olgusunun yol açtığı belli nedenlerin zorunlu olarak ortaya çıkardığı belli başlı sonuçlar vardır. Üstelik bu bir kitlesele göç ise, zorunlu hallerden dolayı yaşanan göç, benzer nedenleri ve benzer sonuçları beraberinde getirmektedir. Suriyeli göçmen işçilerin vasıfsızlık durumları da bunlardan sadece biridir.

7.1.2. Suriyeli Göçmen İşçi Cemaatlerinin İnşası

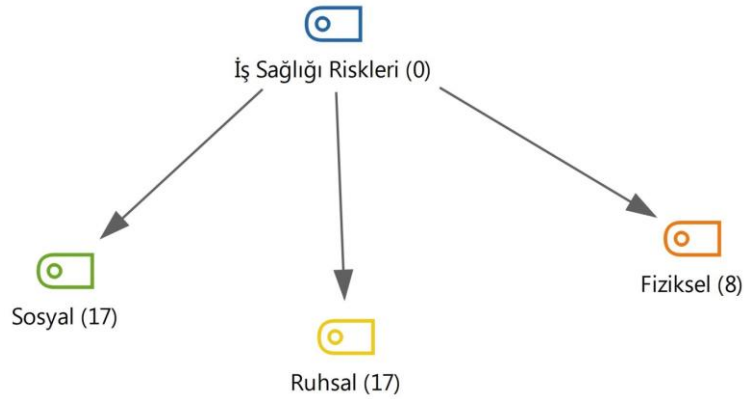
İş sağlığı ve güvenliği adlı üst kodlar ve alt kodları “göçmen işçi cemaatlerinin inşası” olarak kategorize edilmiştir.

Şekil 2. İş Güvenliği Riskleri

Suriyeli göçmen işçilerin iş güvenliği risklerinin başında sosyal riskler gelmektedir. İş güvenliği konusunda karşı karşıya kaldıkları riskler yoğunluk oranlarına göre aşağıda açıklanmıştır. Sosyal riskler içerisinde 41 adet kod bulunmaktadır. Bu kodlar analiz ve yorum aşamasında ortak kavramlar üzerinden gidilerek kısaltılmıştır. Tekrarlayan kodlarda da benzer bir süreç işletilmiştir.

Suriyeli göçmen işçilerin iş güvenliğini etkileyen sosyal riskler: Toplumsal önyargılar ve baskı, sosyal güvencesizlik, dil ve iletişim sorunları, sözleşmesiz çalışma, tehdit, emek sömürüsü, istismardır. Fiziksel riskler: Kötü iş yeri koşulları (gürültü, kirlilik, toz vb.), tehlike düzeyi yüksek işler (özellikle inşaat işleri vb.), zorluk derecesi yüksek işlerdir. Psikolojik riskler: Yoğun korku ve kaygı hali, dışlanma, ayrımcılık algısı, öteki olma hali, geçicilik statüsüdür. Biyolojik riskler: Sağlığı etkileyen çevresel kötü koşullar, fiziksel ve ergonomik tehlikelerdir. Suriyeli göçmen işçilerin iş güvenliğini etkileyen kimyasal riskler ise kimyasal tehlikeler, bilgi/ bilgilendirme eksikliğidir.

Şekil 3. İş Sağlığı Riskleri

Suriyeli göçmen işçilerin iş sağlığını etkileyen sosyal riskler: Öfke ve nefret söylemleri, ayrımcılık, küçümsenme, dışlanma, toplumsal önyargılar, tehdit ve baskıdır. Ruhsal riskler: Onur kırıcı davranışlar, korku ve endişeli ruh hali, gerginlik, zorunluluk hissi, ekonomik ve psikolojik şiddettir. Fiziksel riskler ise ağır iş yükü, tehlike düzeyi yüksek işler, sağlıksız koşullar, hijyen koşullarının olmayışıdır.

Bu çalışmanın elde ettiği veriler çerçevesinde Suriyeli göçmen işçilerin iş güvenliğinde baskın olan sosyal risklerin ilerleyen zamanlarda Suriyeli göçmen işçilerin cemaatleşme eğilimlerini arttıracakları öngörülmektedir. Suriyeli göçmen işçilerin cemaatleşmesi olumlu ve olumsuz nitelikleri bir arada taşımaktadır.

Bu durum bir yönüyle göç sonrası süreçte göçmenler tarafından yaşanan olağan sosyal durumlardan biridir. Ancak bu sürecin aksi yönde yol alma potansiyeli de her zaman mümkündür.

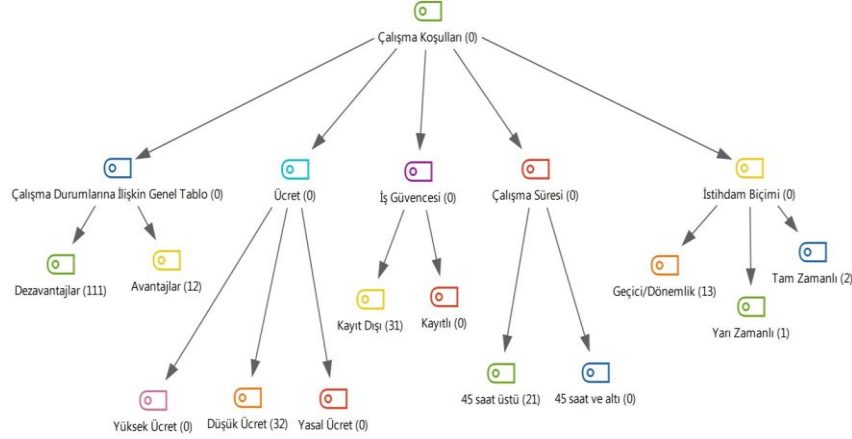
Suriyeli göçmen işçilerin cemaatleşmesi grup içi dinamikleri açısından dayanışma ağlarını kuvvetlendirirken grup dışı dinamiklerde ise yerel halk ile olan sosyal mesafeyi arttırabilir. Bu durum ise Suriyeli göçmenlerin yerel halkla bütünleşmelerini olumsuz yönde etkiler.

Cemaatleşme eğilimlerinin ilerleyen yıllarda Suriyeliler özelinde nasıl karşılık bulacağı ise yanıt bekleyen ve merak edilen önemli başlıklardan bir tanesidir. Suriyelilerin iş yaşamında karşı karşıya kaldıkları sosyal ve psikolojik risk derecelerinin artışı onların ilerleyen yıllarda cemaatleşme eğilimlerini daha fazla kuvvetlendirebilir.

Kitlesel göçler beraberinde iki tedirgin topluluğun (yerli ve yeni gelenler) ortaya çıkmasına neden olur. Kitleselleşen boyuttaki göçlerin temel meselelerden biri de budur: İki topluluğun tedirginlik düzeyleri arttıkça rasyonellikten uzaklaşıp duygusal ve anlık tepkilerin ortaya çıkma potansiyelleri de artar.

Göç analizlerinde zaman zaman gözden kaçırılan bu psikososyal durumlar yerli ve yeni gelen topluluk arasındaki zayıf bağları giderek kendi topluluğu içinde güçlenen bağlara bırakabilir. Her iki topluluk kendi gerekçelerini haklılaştıran ve meşrulaştıran söylem kalıplarını ısrarla sürdürüp kendi topluluk üyelerinin bu konu etrafında toplanabileceği ortak bir mücadele alanı yaratabilir (Geyik-Yıldırım, 2022:6).

7.1.3. Suriyeli Göçmen İşçilerin Çalışma Yaşamı Parametreleri

Şekil 4. Çalışma Koşulları

7.1.3.1. Çalışma Koşulları

Suriyeli göçmen işçilerin çalışma yaşamlarında karşılaştıkları dezavantajlar: Emek sömürüsü ve ayrımcılığa maruz kalma durumları yüksektir. Etnosentrizm eğilimleri ile karşılaşma olasılıkları vardır. Yerel işgücünde işsizliğe neden oldukları gibi olumsuz algılarla karşılaşma ihtimalleri bulunmaktadır. Her türlü ücreti ve çalışma şartlarını kabul etme zorunluluğu, yerel halk tarafından tehdit ve risk olarak algılanmaları, tehlike düzeyi yüksek iş ve sektörlerde çalışma, iş kazaları ve meslek hastalıkları açısından daha riskli işlerde çalışma, iş kazalarının bildiriminin yapılamaması, meslek hastalıklarının kayıt altına alınamaması, ücretlerin alınmaması, ücret yetersizliği ve ücret ayrımcılığı, düşük eğitim seviyesi ve dil yetersizliği, mesleki tecrübe eksikliği, ucuz iş gücü kaynağı olma, kayıt dışılık, sigortasız ve güvencesiz çalışma, geçicilik statülerinden dolayı artan belirsizlik halleri.

Suriyeli göçmen işçilerin çalışma yaşamlarında karşılaştıkları avantajlar: Doyurulamayan sektörlerde talep oluşturmaları, işgücünde düşük maliyetli ucuz işgücü sağlamaları nedeniyle tercih edilmeleri, ekonomik açılardan göçün olumlu etkilerini yaratabilme potansiyeli, sosyal zenginleşme ve ekonomik canlanmanın aracı olabilmeleri, sermaye sahipleri tarafından “çare” olarak görülmesi, düşük eğitilmiş, vasıfsız ve dönemlik çalışılan sektörlerde iş bulma kolaylığı.

Suriyeliler iş güvenceleri açısından kayıt dışı çalışmanın temel işgücü durumuna gelmişlerdir. Göçmenlik halleri de bu kayıt dışılığın en

önemli nedenlerinden biridir. Ancak bu durum iş sağlığı ve güvenliği açısından en riskli alanlardan biridir. Çünkü kayıtsızlık durumları Suriyeli göçmen işçilerin iş kazalarını bildirmelerine, yakalandıkları meslek hastalıklarının kayıt altına alınmasına ve hak arayışlarına engel olmaktadır.

Suriyeliler genellikle geçici, dönemlik, mevsimlik, haftalık ve günübirlik işlerde istihdam edilmektedir. Bu nitelikleri esasında diğer nitelikleri ile birbirini besleyen dinamikler haline dönüşmüştür. Geçici çalışılan sektörler yoğun olarak kayıt dışılığın yüksek olduğu, ucuz işgücüne ihtiyaç duyulan ve emek sömürsünün yoğun olduğu alanların başında gelmektedir. Suriyeli göçmen işçilerin çalışma koşulları dikkate alındığında uzun çalışma süreleri de mevcut olumsuz koşullar paralelinde olan bir diğer niteliktir. Suriyeli göçmenlerin ucuz işgücü kaynağı olmaları onların düşük ücretlerle istihdamda yer almalarının neticelerinden biridir.

7.1.4. Suriyeli Göçmen İşçiliğın Yerel ve Evrensel görünümüleri

Göçmenler göç ettikleri ülkelerde sosyal, ekonomik, kültürel, hukuki ve politik alanda çeşitli engeller ve zorluklarla karşılaşır. Göçmen nüfusuna sahip her ülkede karşımıza çıkan ortak göçmenlik halleri vardır: Kayıt dışı çalışma, emek sömürsü, düşük ücret, uzun mesai saatleri, geçicilik, belirsizlik, güvencesizlik, hak gaspı, meslek dışı çalışma, iş sağlığı ve güvenliği açısından en riskli ve tehlikeli işler, ayrımcılık, dışlanma, izole yaşam, yoksulluk, istismar bu durumlardan bazılarıdır. Bunlar göçmenlere ilişkin sıklıkla söylenen toplumdaki en “savunmasız” grup oldukları vurgunun temel kaynağını oluştururlar. Bu nitelik yerel ya da evrensel düzeyde fark etmeksizin pek çok ülkedeki çoğu göçmen için geçerlilik taşımaktadır.

7.1.5. Suriyeli Göçmen İşçilerin Tekrarlayan Çalışma Deneyimleri

Suriyeli göçmen işçilerin tekrarlayan çalışma deneyimlerinden kasıt şudur: Suriyelilerin Türkiye’de karşı karşıya kaldıkları sosyal ve psikolojik riskler yalnızca bu coğrafya ile sınırlı bir deneyim değildir. Türkiye özelinde çalışılan sektörün değiştirilmesi ya da Türkiye dışında başka bir ülkede çalışılması onların iş sağlığı ve güvenliği açısından karşılaştıkları riskleri ortadan kaldırmaya yetmeyecektir. Suriyeli göçmen işçilerin tekrarlayan çalışma deneyimleri onları iki kutuplu bir sosyal yanıt ile karşı karşıya getirmektedir. Bir tarafta sektöre güç kattıkları savı ile işverenler tarafından yoğun kabul görme durumları; diğer taraftan göç edilen ülke halkının işsizliğin ve düşük ücretlerin temel sorumluları olarak görülmelerinin ortaya çıkardığı dışlanma durumları söz konusudur.

8. SONUÇ

Bu çalışmanın elde edilen verilere göre Suriyelilerin “göçmenlik hallerinin” onların iş sağlığı ve güvenliklerine ilişkin olumsuz koşulları ve sonuçları neredeyse her boyutta çoğaltmakta ve onları iş yaşamındaki sağlıksızlığın ve güvencesizliğin en üst düzeyde yaşanan sosyal, psikolojik ve fiziksel sorunlarıyla karşı karşıya bırakmaktadır. Kayıt dışı ve ucuz emek piyasasının çalışmanı olmak, emek sömürsünün en yoğun yaşandığı sektörlerde istihdam edilmek, mevsimlik işçi olmak, geçici çalışmak, sigortasız ve güvencesiz bir işe sahip olmak, bütün bu nitelikleri bir arada taşıyan bir çalışanın iş sağlığı ve güvenliği riskleri oldukça çoklu ve çeşitlidir. Mevcut bu duruma göçmenlik halleri de eklendiğinde riskler daha da büyümekte ve belirsizleşmektedir.

Suriyeli göçmen işçilerin istihdam biçimleri de göçmenlik halleri üzerinden inşa edilmiştir. Suriyeli göçmen işçilerin çalışma koşulları sosyal ve psikolojik riskleri yoğun, yorucu ve yıpratıcı niteliklere sahiptir. Türkiye’de de çalışma grubunun en dezavantajlı kesimlerinden birini oluşturmaktadırlar. Suriyeli göçmenlerin iş sağlığı ve güvenliği risklerini etkileyen ve arttıran en dikkate değer alanlar onların çalışma yaşamında karşı karşıya kaldıkları sosyal ve psikolojik risklerdir. Geçicilik statülerinden dolayı artan belirsizlik halleri, düşük eğitim seviyesi, dil yetersizliği ve mesleki tecrübe eksikliği gibi durumlar da eklendiğinde, çalışma yaşamındaki zorlukları daha fazla artmaktadır.

Suriyeli göçmenlerin iş sağlığı ve güvenliğini tehdit eden risklere yönelik çözüm ise çoklu aktörler, makro politikalar ve küresel işbirliği ile mümkündür. İşyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda gerekli alt yapıya sahip olmadığı, iş sağlığı ve güvenliği konusunda eksik bilinçlenme/bilinçlendirmenin varlığı, işverenlerin yeterince önlem almadığı, denetim eksikliğinin yaşandığı ya da yeterli yaptırımların bulunmadığı gibi tipik nedenselleştirmeler ancak makro politikalarla çözümlenebilir. Ayrıca söz konusu olan zorunlu hallerle göç etmek zorunda kalan milyonlarca Suriyeli sığınmacılar için küresel işbirliği kaçınılmazdır. Kitlesele göçlerin hedef ülkelerinin bu tür göçlerin sosyal, kültürel ve ekonomik maliyetlerini tek başına taşımaları imkansızdır. Yerel halkın göçmen işçilerin sayısı ve kalıcılıklarına paralel olarak artan tepkileri de ev sahibi topluluk ile yeni gelen topluluk arasındaki göçün gerilimleri bağlamında ve bütüncül okumalarla anlaşılabilir. İş sağlığı ve güvenliği meselesi temelde insan hakları meselesi ise çözüm adresi de küresel olmak durumundadır. Türkiye’de kalıcılaşmaya başlayan Suriyeli göçmen “yükü” ve yerelin daimileşen “tepkisi” neticesinde ortaya çıkan göçün sorunsal alanları

uluslararası işbirliği olmaksızın çözülemez. Küresel bir mesele niteliği taşıdığı için de sorunlar da yerel sınırları aşacak nitelikte olacaktır. Aksi takdirde bu sürecin büyük yükünü ev sahibi topluluk ile yeni gelen topluluk taşıyacaktır.

9. SUMMARY

This study examines the occupational health and safety of Syrian migrant workers in Turkey. The main purpose is to determine the current status of the occupational health and safety of Syrian migrant workers as well as the main factors affecting occupational health and safety. The study is based on the qualitative research method. The data collected by document review, one of the qualitative data collection methods, were analyzed by content analysis. Maxqda 2020 analysis software was used for content analysis. In the study, A total of 40 titles/sub-titles including 31 (4 upper codes and 27 lower codes) contextual, have been coded.

The codings in the study are categorized as the migration determinism of Syrian migrant workers, the construction of Syrian migrant worker communities, and the working life parameters of migrant workers. The categories were also themed and interpreted as local and universal aspects of Syrian migrant labor and repetitive work experiences of Syrian migrant workers. According to the findings of the study, informal work, exploitation of labor, low wages, long working hours, temporariness, uncertainty, insecurity, usurpation of rights, the riskiest and most dangerous jobs, social prejudices, ethnocentrism, discrimination, poverty, isolated life, exclusion and abuse of Syrian migrant workers are the most common problems encountered. The most important factors that threaten the occupational health and safety of Syrian immigrants are experienced in social and psychological dimensions.

Turkey has opened its doors to immigrants as well as being a source country throughout the history. However, the migration of Syrians has quite different characteristics. The rise in the number of Syrian refugees and its implications for Turkish society and government also led to a growing interest in the field. Millions of people have taken refuge in Turkey as a result of Syria originated forced migration that started in 2011 and still continues today. Following a human-based policy rather than a security based one during the process, Turkey has opened its doors to over 3.5 million Syrian. This new reality changed the track of research in migration literature. In addition, new discussions have started in the Turkish labour market.

Migrant workers work in worse conditions than do nonmigrants. They are recognized to be among the most vulnerable members of labour market and they have higher rates of negative occupational exposures. They also have language, cultural and social barriers. Common findings on occupational health and safety show that migrant workers have worse social, economic, psychological and legal conditions.

10. KAYNAKLAR

- Adamson, F. B. (2006). Crossing borders: International migration and national security. *International Security*, 31(1), 165-199.
- Ağlargoç, O. & Yardımcı, Ş. (2019). Uluslararası düzensiz göç ve çalışma hayatı: Şanlıurfa ilindeki Suriyeli göçmenlerin durumu. *Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(2), 535-558.
- Akbaş, S. ve Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2018). Küresel fabrika kentinin görünmeyen işçileri: Denizli işgücü piyasasında Suriyeli göçmenler. *Çalışma ve Toplum*, 56(1).
- Akyıldız, C., Ekmekçi, İ. & Başlıgil, H. (2020). Göçmen işçilerin İSG faktörlerinin incelenmesi, sonuçlar üzerinde tartışma ve öneriler: kapsam belirleme derlemesi. *Gazi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, cilt 6, sayı 2, s. 145-159.
- Artar, F. (2019). Medyada sınıfsal temsil mücadelesi: Suriyeli mülteciler “yardıma muhtaç” “ucuz emek” mi?. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 22(2), 26-61.
- Ayas, F. Y. & Aslan, D. (2020). Toplum sağlığı ve etik perspektifleriyle Türkiye’de Suriye’den gelen çalışanlara ilişkin durum analizi, *STED/Süreklili Tıp Eğitimi Dergisi*, 29(1), 9-14.
- Aygül, H. H. & Kaba, E. M. (2019). Suriyeli kadınların işgücüne katılımı ve deneyimleri (İstanbul-Sultanbeyli Örneği) *Social Sciences*, 14(4), 1255-1275.
- Caro, L. P. (2020). *Syrian refugees in the Turkish labour market*. ILO Office in Turkey. Last modified February, 9, 2020.
- Castles, S. (2003). Towards a sociology of forced migration and social transformation. *Sociology*, 37(1), 13-34.
- Cebeci, A. & Çelik, E. (2020). Kapitalist üretim ilişkilerinde Suriyeli sığınmacıların rolü: Şanlıurfa örneği. *Fiscaoeconomia*, 5(1), 136-152.
- Civan, O. E. (2017). İş sağlığı ve güvenliğinde özel politika gerektiren gruplar. *Ankara Barosu Dergisi*, 75(4), 203-290.
- Çınar, S. (2018). İnşaat işgücü piyasasında yeni aktörler ve yeni çatışmalar: Türkiyeli işçilerin gözünden Suriyeli inşaat işçileri. *Çalışma ve Toplum*, 56(1).
- Çetin, İ. (2016). Suriyeli mültecilerin işgücüne katılımı ve entegrasyon: Adana-Mersin örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(4).
- Çoban, B. (2018). Türkiye’de işsizlik profili bağlamında Suriyeli gençlerin İstanbul işgücü piyasasına katılım sorunları. *Çalışma ve Toplum*, 56(1), 193-216.
- Danış, D. (2016). Konfeksiyon sektöründe küresel bağlantılar: Göçmen işçiler, sendikalar ve küresel çalışma örgütleri. *Alternatif Politika*, 8(3), 562-586.
- Dedeoğlu, S. (2018). Tarımsal üretimde göçmen işçiler: Yoksulluk nöbetinden

- yoksulların rekabetine. *Çalışma ve Toplum*, 56(1).
- Erdoğan, M. M. (2020). *Suriyeliler barometresi 2019: Suriyelilerle uyum içinde yaşamın çerçevesi*. Orion Kitabevi, Ankara.
- Geyik-Yıldırım, S. (2022). Suriye ve Afganistan Kaynaklı Kitlesel Göçler / Türkiye ve İran Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz, Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara.
- Geyik-Yıldırım, S. & Dinler, M. (2021). Suriyeli kent mültecilerinin sosyal entegrasyonu üzerine nitel bir çalışma. *KAÜİİBFD*, 12(23), 452-478.
- Geyik-Yıldırım, S. (2020). Suriyeli kent mültecilerinin sosyal, kültürel ve ekonomik entegrasyonu (Küçükçekmece ilçesi örneği). (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Gemici, N. B. (2016). Çalışma hayatında dezavantajlı bir grup: Göçmenler. *İş ve Hayat*, 2(4), 239-261.
- Gökmen, Ç. E. (2018). Turizm sektöründe göçmen emeği: Nitelikli emek mi? ucuz emek mi? *Çalışma ve Toplum*, 1(56), 139-165.
- Güler, Z. (2015). Özel politika gerektiren grupların iş yaşamındaki sağlık ve güvenlik riskleri ile kontrol tedbirleri. *Çalışma Dünyası Dergisi*, 2015 (2), 117, 134.
- Hargreaves, S., Rustage, K., Nellums, L. B., McAlpine, A., Pocock, N., Devakumar, D. & Zimmerman, C. (2019). Occupational health outcomes among international migrant workers: A systematic review and meta-analysis. *The Lancet Global Health*, 7(7), 872-882.
- İçduygu, A. & Nimer, M. (2020). The Politics of return: Exploring the future of Syrian refugees in Jordan, Lebanon and Turkey. *Third World Quarterly*, 41(3), 415-433.
- İlgazi, A. (2019). Suriyeli sığınmacıların emek piyasasına etkileri, Gaziantep ve Şanlıurfa örneği. *Econharran*, 3(4), 93-123.
- IOM (2020) World Migration Report https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf
- İşcan, İ. H. & Çakır, M. (2019). Türkiye'deki sığınmacı ve mültecilerin Türk işgücü piyasasına etkisi: Bir saha araştırması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(43), 177-236.
- Kahveci, M. (2019). Misafirlikten ikinci sınıf işçiliğe: Türkiyeli ve Suriyeli işçiler arasında ücret ayrımcılığı. *Bulletin of Economic Theory and Analysis*, 4(2), 97-118.
- Kara, C. Ö. D. (2016). Türkiye'de yabancıların çalışma hakkı: Suriyelilerin işgücü piyasasındaki durumu. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 151-174.
- Kocadaş, B. (2018). Suriyeli sığınmacılar ve çalışma hayatı: Sorunlar, tespitler ve öneriler. *Sosyolojik Düşün*, 3(1-2), 1-13.
- Korkmaz, E. E. (2018). Türkiye'de tekstil sanayisinin sosyal taraflarının mülteci işçilerin istihdamına bakışı, *Çalışma ve Toplum*, 56(1).
- Kutlu, M. (2019). Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin işgücü piyasasına ve istihdama etkileri: Gaziantep- Adıyaman- Kilis örneği, *Dicle Üniversitesi İktisadi ve*

- İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(17), 45-59.
- Liebman, A. K., Wiggins, M. F., Fraser, C., Levin, J., Sidebottom, J. & Arcury, T. A. (2013). Occupational health policy and immigrant workers in the agriculture, forestry, and fishing sector. *American Journal of Industrial Medicine*, 56(8), 975-984.
- Lordoğlu, K. & Aslan, M. (2016). En fazla Suriyeli göçmen alan beş kentin emek piyasalarında değişimi: 2011-2014. *Çalışma ve Toplum*, 49(2).
- Moyce, S. C. & Schenker, M. (2018). Migrant workers and their occupational health and safety. *Annual Review of Public Health*, 39, 351-365.
- Mutlu, P., Mısırlı, K. Y., Kahveci, M., Akyol, A. E., Erol, E., Gümüşcan, İ. & Salman, C. (2018). Suriyeli göçmen işçilerin İstanbul ölçeğinde tekstil sektörü emek piyasasına eklenmeleri ve etkileri. *Çalışma ve Toplum*, 56(1).
- Muzaffer, K. O. Ç., Görücü, İ. & Akbıyık, N. (2015). Suriyeli sığınmacılar ve istihdam problemleri. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 63-94.
- Özgüler, V. C. (2018). Kitlesele göçlerin emek piyasalarına etkisi: Türkiye'deki Suriyeliler. In *Journal of Social Policy Conferences*, No. 74, 77-102).
- Özkan, A. M. & Bayrakçıl, A. (2021). Çalışma yaşamında sığınmacılar: Türk işçilerin sığınmacı iş arkadaşlarına yönelik tutumu üzerine bir alan araştırması. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(3), 706-719.
- Özkarşlı, F. (2015). Mardin'de enformel istihdamda çalışan Suriyeli göçmenler. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 175-192.
- Öztürk, L. & Timuçin, E. D. (2021). Emek piyasası ve ekonomik dışlanma: Adıyaman ilinde Suriyeli göçmenler örneği. *Ekev Akademi Dergisi*, (85), 227-246.
- Rittersberger-Tılıç, H. & Sevil, B. A. L. (2019). Türkiye emek piyasasında mülteciler/göçmenler: Görünmeyen emek ve görünen politika üzerine bir değerlendirme. *Nüfusbilim Dergisi*, 41(1), 26-51.
- Saraçoğlu, C. & Belanger, D. (2019). Türkiye'deki Suriyeli mülteci işçileri konumlandırmak: Mekânsal ayar, sermaye ve devlet. *Praksis*, (51), 159-185.
- Şahankaya Adar, A. (2018). Türkiye'de yeni prekarya Suriyeli işgücü mü? *Çalışma ve Toplum*, 56(1).
- Şahin, Ç. (2018). Türkiye'de kadın göçmen işçilerin durumunun 'emek-sermaye çatışmasında' yeniden değerlendirilmesi. *Çalışma ve Toplum*, 59(4).
- Şen M. & Tunç, Y. E. (2017). Türkiye'de çalışma yaşamında özel grupların iş sağlığı ve güvenliği kapsamında değerlendirilmesi. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(16), 568-596.
- TMMOB Makina Mühendisleri Odası (2020) *İşçi sağlığı ve iş güvenliği Oda Raporu*, Yayın No: MMO/718, Ankara.
- Wadsworth, E. & Walters, D. (2019). *Safety and health at the heart of the future of work: Building on 100 years of experience*. International Labor Organization.
- Wickramasinghe, A. A. I. N. & Wimalaratana, W. (2016). International migration and migration theories. *Social Affairs*, 1(5), 13-32.

- UNHCR (2021). Mid-Year Trends, <https://reliefweb.int/report/world/unhcr-mid-year-trends-2021>
- Vittin-Balima C. (2004). *Migrant workers: The ILO standards, "migrant workers,"* Labour Education No. 129. Geneva: International Labour Office.
- Yaman, M. (2018). Suriyeli kadın "mültecilerin" emek ve istihdam koşulları, *Toplum ve Hekim*, 33(4), 306-313.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları,9. Baskı.

Çatışma beyanı: Bu çalışmanın yazarları arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek ve teşekkür: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Katkı Oranı Beyanı: Ozan Yıldırım %60; Mustafa Kemal Altunoğlu %25; Selda Geyik Yıldırım %15

